

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค
ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 10 มิถุนายน 2562
เรื่อง โรคปริทันต์ กับ ภาวะสมองเสื่อม และโรคอัลไซเมอร์
ผู้ดำเนินรายการ นางเจนตา บัวเทศ

ผู้ดำเนินรายการ

สวัสดีค่ะ ขอต้อนรับคุณผู้ฟังเข้าสู่รายการฟันทอล์ค ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยรัตนนคร คลื่นความถี่ FM 107.25 MHz. พบกับดิฉันเจนตา บัวเทศ รับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการในวันนี้ค่ะ พบกันเป็นประจำทุกวันจันทร์เวลาประมาณ 18.30-19.00 น. โดยนำความรู้ทางทันตสุขภาพที่เป็นประโยชน์มาพูดคุยกัน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดี มีความรู้เบื้องต้นที่จะดูแลช่องปากของตัวเอง สำหรับสาระน่ารู้ที่จะนำมาพูดคุยกันในวันนี้ เรื่อง โรคปริทันต์ กับ ภาวะสมองเสื่อม และโรคอัลไซเมอร์ ที่มาของข้อมูลจาก ข่าวสารทันตแพทย์ปีที่ 32 ฉบับที่ 189

ทั้งนี้จากการที่สังคมไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้โรคที่มักพบมากขึ้นในผู้ป่วยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น และจะเป็นปัญหาใหญ่ทางสาธารณสุขของประเทศไทย ซึ่งเราทุกคนจะต้องช่วยกันดูแลรักษาและป้องกัน ตัวเลขจากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ในปี 2560 ประชากรทั้งหมดมีราวๆ 64.5 ล้านคน โดยเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวนเท่ากับ 9.4 ล้านคนคิดเป็นร้อยละ 14.5 ของประชากรทั้งหมด และจากการที่ปริมาณของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5 แสนคน ทำให้ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุเท่ากับร้อยละ 20 ในปี 2564 และร้อยละ 30.2 ในปี 2579 ซึ่งผลของอัตราการเพิ่มจำนวนผู้สูงอายุนี้จะทำให้ปี 2564 ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มีสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ คือมีผู้สูงอายุเกินร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงจากการที่มีจำนวนประชากรมีจำนวนผู้สูงอายุจำนวนมากขึ้นก็พบว่าโรคทางระบบหนึ่งที่จะพบมากขึ้นด้วยเช่นกัน คือ โรคอัลไซเมอร์ ซึ่งเป็นโรคของความเสื่อมของสมอง หรือภาวะสมองเสื่อม โรคนี้ได้รับการรายงานครั้งแรกโดยจิตแพทย์ชาวเยอรมัน และให้เกียรติตั้งชื่อของโรคนี้ตามชื่อของผู้รายงานด้วยค่ะ

ตอนนี้ขอพักก่อน ช่วงหน้ากลับมาพูดคุยเกี่ยวกับโรคอัลไซเมอร์กัน หลังจากรับฟังเพลงนี้ค่ะ

เพลง

ผู้ดำเนินรายการ

คุณผู้ฟังอยู่กับรายการฟันทอล์คกันนะคะ ในช่วงนี้อยากให้คุณผู้ฟังมาทำความรู้จักโรคอัลไซเมอร์กันค่ะ โรคอัลไซเมอร์ เป็นโรคที่มักพบในผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 65 ปี แต่ก็สามารถพบโรคนี้ได้ในคนที่มีอายุน้อย แต่อัตราการเกิดจะน้อยค่ะ ลักษณะอาการของผู้ป่วย คือ จะมีความจำเสื่อม โดยเฉพาะข้อมูลที่เพิ่งเรียนรู้ไปจะหลงลืมในระยะแรก จากนั้นอาการของโรคจะค่อยๆดำเนินไปอย่างช้าๆ แต่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยพบว่า เมื่อโรคดำเนินไประยะหนึ่งผู้ป่วยจะมีอาการสับสน หงุดหงิดง่าย และก้าวร้าว อารมณ์แปรปรวน เสียความ สามารถทางภาษา สูญเสียความทรงจำระยะยาว จนในที่สุดผู้ป่วยจะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้และเสียชีวิตในที่สุด ปัจจุบันยังไม่มีวิธีป้องกันหรือรักษาให้หายอย่างแท้จริงโดยการรักษาในปัจจุบันเป็นเพียงการชะลออาการของโรคเท่านั้น

โรคอัลไซเมอร์จะพบมากในผู้สูงอายุ และอัตราการเป็นโรคมักขึ้นตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น แม้ว่าสาเหตุและการดำเนินของโรคยังไม่เป็นที่เข้าใจดีนักในปัจจุบัน แต่หลักฐานทางวิชาการบ่งชี้ว่าโรคนี้มีความสัมพันธ์กับการเกิดคราบในสมองที่เรียกว่า พลาคว์ plaque จากการสะสมของโปรตีน เบตาอะมีลอยด์และแทงเกิลจาก

การสะสมของโปรตีนเทา ซึ่งจะรบกวนการทำงานของเซลล์ประสาทแม้สาเหตุของการเกิดพลาค และแทงเกิล รวมทั้งกลไกการก่อโรคจะยังไม่ชัดเจน แต่ก็มีรายงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโรคอัลไซเมอร์กับโรคปริทันต์ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของสุขภาพที่ดีของช่องปากที่ส่งผลต่อโรคทางระบบ

ล่าสุด เมื่อเดือนตุลาคม 2561 มีงานวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ในวารสาร PLOS ONE ก็ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อ *Porphyromonas gingivalis* ซึ่งเป็นเชื้อก่อโรคปริทันต์ กับโรคอัลไซเมอร์ไว้อย่างน่าสนใจ

โรคปริทันต์เป็นโรคที่เกิดจากการอักเสบอย่างเรื้อรังของเนื้อเยื่อเหงือก และเนื้อเยื่อปริทันต์รอบรากฟัน ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการสูญเสียฟันในผู้ป่วย โดยพบว่า อัตราของการเกิดโรคปริทันต์ในผู้ใหญ่ทั่วโลกสูงถึงร้อยละ 50 โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 10 เป็นโรคที่อยู่ในสภาวะรุนแรง และรอยโรคนี้จะเพิ่มมากในคนสูงอายุ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า โรคปริทันต์เป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของการเกิดภาวะสมองเสื่อมและโรคอัลไซเมอร์ เนื่องจากมีหลักฐานจำนวนมากที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของโรคปริทันต์กับภาวะความสูญเสียความสามารถของสมอง หรือภาวะสมองเสื่อม และจากการศึกษาเนื้อเยื่อของสมองของผู้เสียชีวิตด้วยโรคอัลไซเมอร์ จะพบเชื้อ *Porphyromonas gingivalis* และ *Treponema denticola* ซึ่งเป็นเชื้อสำคัญที่เป็นสาเหตุของโรคปริทันต์ โดยเชื่อว่าในผู้ป่วยที่เป็นโรคปริทันต์ที่พบการอักเสบของเนื้อเยื่อช่องปากและมีเลือดออกจากเนื้อเยื่อเหงือกนั้น ผลของการทำงานของช่องปาก รวมทั้งการแปร่งฟันและการใช้ไหมขัดฟันก็มีโอกาสที่จะทำให้เชื้อก่อโรคปริทันต์ผ่านเข้าสู่กระแสเลือดและเข้าไปก่อให้เกิดความเสียหายกับเนื้อเยื่อสมองได้

ช่วงนี้ขอพักกันสักครู่ ช่วงหน้ากลับมาพูดคุยกันต่อ

เพลง

ผู้ดำเนินรายการ

คุณผู้ฟังอยู่กับรายการฟันทอล์ค ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวรอยู่นะคะ จากช่วงที่แล้วได้บอกไปค่ะว่า โรคปริทันต์กับโรคทางสมองมีความสัมพันธ์กัน เป็นรายงานความสัมพันธ์ในทางคลินิกและการศึกษาด้านระบาดวิทยาเป็นส่วนใหญ่ โดยยังไม่มีการศึกษาทดลอง ดังนั้นกลุ่มวิจัยกลุ่มนี้จึงวางแผนการศึกษาในหนู โดยเหนี่ยวนำการเกิดโรคปริทันต์ โดยให้หนูกินอาหารที่มีเชื้อก่อโรคปริทันต์ เป็นเวลา 22 สัปดาห์ และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา ผลการศึกษาของเนื้อเยื่อสมองสามารถตรวจพบ DNA ของเชื้อ ในเซลล์ประสาท และพบการสะสมของพลาคคล้ายกับที่พบในผู้ป่วยอัลไซเมอร์ นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนของเซลล์ประสาทในสมองลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ระดับการแสดงออกของยีนที่เกี่ยวข้องกับการอักเสบก็พบมากขึ้นเช่นกัน

ผลของงานวิจัยนี้สนับสนุนความเป็นไปได้ที่โรคปริทันต์อาจเป็นหนึ่งในสาเหตุที่กระตุ้นการเกิดอัลไซเมอร์และโรคสมองเสื่อม โดยพบสารพันธุกรรมของเชื้อก่อโรคปริทันต์ในสมอง ซึ่งแสดงว่าแบคทีเรียก่อโรคเหล่านี้ สามารถผ่านตัวกรองกั้นระหว่างเลือดเข้าสู่สมอง และทำให้เกิดการอักเสบ การเสื่อมสลายของเซลล์ และการสะสมของโปรตีนที่ผิดปกติซึ่งนำไปสู่ความผิดปกติของสมอง

ผลงานวิจัยนี้ยังช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพช่องปาก เพื่อการทำงานของช่องปากที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนความสมบูรณ์แข็งแรงของระบบสุขภาพอื่นๆในร่างกาย ซึ่งจะเป็นหน้าที่และความภูมิใจของทันตแพทย์ทุกคนในการดูแลผู้ป่วยด้วยค่ะ

สรุปบทความวันนี้ที่เลือกมาพูดคุยกันเพราะอยากให้คุณผู้ฟังตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพร่างกายและสุขภาพช่องปาก เพราะมีความเกี่ยวข้องกันในการเกิดโรค โปรดอย่ารอให้มีอาการก่อนนะค่ะ แนะนำให้มาพบทันตแพทย์เป็นประจำ เพราะหากมีปัญหาจะได้รับแก้ไขได้ทันทีค่ะ

สำหรับคุณผู้ฟังที่ต้องการติดต่อเข้ารับบริการทางทันตกรรมสามารถโทรศัพท์เข้ามาสอบถาม หรือนัดหมายได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 055-966-866 และ 055-967-453 สำหรับในเวลาราชการ ส่วนนอกเวลาราชการโทรศัพท์เข้ามาสอบถามได้ที่หมายเลข 055-967-481 ทางโรงพยาบาลทันตกรรม ทางโรงพยาบาลทันตกรรม มีทันตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญพร้อมให้คำปรึกษา และคำแนะนำค่ะ

ตอนนี้เวลาของทางรายการหมดลงแล้ว คุณผู้ฟังสามารถติดตามข้อมูลข่าวสาร และสาระความรู้ผ่านทางเฟสบุ๊ค โรงพยาบาลทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรนะค่ะ สำหรับวันนี้สวัสดีค่ะ